

PREPOZNAVANJE PRAVICE NAPREDEK GLEDE ZAGOTAVLJANJA PRAVICE DO DOSTOPA DO INFORMACIJ JAVNEGA ZNAČAJA JE NAJBOLJ POTISNIL NAPREJ RAZVOJ GLOBALNEGA GIBANJA CIVILNODRUŽBENIH ORGANIZACIJ, KI VZTRAJAJO, NAJ TRANSPARENTNOST VLADANJA POSTANE SREDIŠČNEGA POMENA V DEMOKRATIČNIH SPREMEMBAH – ŠKODA, DA JE BILA KONVENCIJA O DOSTOPU DO URADNIH DOKUMENTOV SPREJETA PRED ODLOČITVIJO EVROPSKEGA SODIŠČA ZA ČLOVEKOVE PRAVICE APRILA 2009, SAJ NJEGOVA RAZSODBA NAKAZUJE, DA JE OBSEG PRAVICE ŠIRŠI OD ZGOLJ JAVNOUPRAVNIH ORGANOV

Helen Darbshire, direktorica Access Info Europe

Prevod: Andrej Zavrl

Štirinajstega aprila 2009 je Evropsko sodišče za človekove pravice prvič v svojem delovanju sprejelo razsodbo, ki priznava pravico do dostopa do informacij javnega značaja, s katerimi razpolagajo javni organi.¹ V tem primeru je Madžarsko združenje za državljanske pravice od madžarskega Ustavnega sodišča zahtevalo, da objavi pritožbo nekega parlamentarca, ki je spodbijal legalnost novega zakona o zdravilih. Ustavno sodišče je zavrnilo objavo informacije in prosilci so se pritožili v Strasbourg.

Evropsko sodišče za človekove pravice, ki dotlej ni priznavalo popolne pravice do dostopa do informacij javnega značaja, s katerimi razpolagajo vlade, je v zavrtnitvi madžarskega Ustavnega sodišča kljub temu prepoznalo kršitev Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, in še posebej 10. člena, ki štiti pravico do svobodnega izražanja.

Evropsko sodišče za človekove pravice je poudarilo, da gre za poseganje v pravico do svobodnega izražanja v primerih, ko javen organ poseduje informacije, ki so bistvenega pomena za medije, da lahko opravljajo svojo vlogo javnega nadzornika, ali za civilno družbo, da lahko uveljavlja svojo funkcijo družbenega nadzornika.

V svojem bistvu odločitev Sodišča pomeni razširitev tradicionalne zaščite medijske svobode tudi na pravico do zahtevanja in pridobivanja informacij, s katerimi razpolagajo javni organi. Sodniki so ta paradigmatični obrat dosegli z argumentom, da zavrtnitev razkritja informacije, s katero javni organ razpolaga, pomeni izvrševanje »cenzorske moči informacijskega monopola«, zaradi česar mora javni organ takšne informacije razkriti.

Sodišče za človekove pravice je še poudarilo, da ko gre za zadeve javnega interesa, celo kadar se zahtevana informacija tiče določene politike oziroma stališč javnih oseb,

formacij, s katerimi razpolaga država, razen izjem, ki jih določa konvencija. Iz tega sledi, da ta člen štiti pravico posameznika, da pridobi takšne informacije, in nalaga državi dolžnost, da mu zagotovi dostop do želenih informacij ali pa mu pojasni, če ima država zaradi kakršnihkoli razlogov, ki jih dovoljuje konvencija, pravico, da v posameznem primeru omeji dostop do informacij.

Informacije morajo biti dostopne, ne da bi prosilec moral dokazovati neposreden interes ali osebno prizadetost za njihovo pridobitev, razen v primerih, ko velja zakonska omejitev. Posameznikov dostop do informacij tako lahko omogoči njihovo širjenje v družbi, ki jih na tak način izve, dostopa do njih in jih presoja. V tem smislu pravica do svobodnega mišljenja in izražanja vključuje pravico do dostopa do informacij, s katerimi razpolaga država, ki pa ravno tako jasno vključuje obe dimenziji, individualno in družbeno, pravice do svobodnega mišljenja in izražanja, ki ju mora sočasno zagotavljati država.

Z vidika pravic medijev je ta odločitev prav tako pomembna, saj poudarja, da je dostop do informacij javnega značaja neločljivo povezan s prostim pretokom informacij in s tem z delom novinarjev in medijskih hiš, ki o zadevah javnega pomena in delovanju vlad obveščajo javnost.

Iz razvoja zgoraj opisanih dogodkov – ključnih razsodb Evropskega sodišča za človekove pravice in Medameriškega sodišča za človekove pravice skupaj s sprejetjem Konvencije o dostopu do uradnih dokumentov – je jasno, da se pravica javnosti, da vladi zastavlja vprašanja in nanje dobiva odgovore, v mednarodnem pravu na nadnacionalni ravni vse bolj uveljavlja.

Evropsko in svetovno gibanje za uveljavljanje pravice do dostopa do informacij javnega značaja

informacijskega pooblaščenca, ki nadzoruje uveljavljanje zakonov, obravnava pritožbe proslincev in ima moč, da ukaže razkritje informacij.⁴

Konvencija o dostopu do uradnih dokumentov

Konvencija o dostopu do uradnih dokumentov, ki jo je Svet Evrope sprejel 27. novembra 2008, je prvi pravni akt na svetu, ki obravnava dostop do informacij, s katerimi razpolagajo javni organi.

Čeprav tudi drugi mednarodni sporazumi – še posebej leta 1998 sprejeta Aarhuška konvencija o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah (Aarhus, 25. junij 1998)⁵ – uvajajo natančne mehanizme za omogočanje dostopa do informacij javnega značaja, je Konvencija o dostopu do uradnih dokumentov prva, ki se nanaša na »vsakršne informacije, ki so shranjene v katerikoli obliki in jih zapiše ali prejme ter hrani organ oblasti« (člen 1.2.b).

Med pozitivnimi določili Konvencije o dostopu do uradnih dokumentov je zagotavljanje pravice do dostopa do informacij javnega značaja vsakomur (člen 2.1), ne da bi moral prosilec izkazati kakšen poseben razlog za zahtevanje informacije (člen 4.1), za svoje povpraševanje in ogled dokumentov pa mu tudi ni potrebno plačati (člen 7.1). Zaračunajo se lahko edino stroški reprodukcije in poštnine.

Konvencija namesto izraza »informacije« izbere termin »uradni dokumenti«, ki jih definira kot »vsakršne informacije, ki so shranjene v katerikoli obliki in jih zapiše ali prejme ter hrani organ oblasti«, s čimer prizna, da čeprav se nekateri starejši zakoni o dostopu do informacij javnega značaja ali informacijske svobode osredotočajo na »uradne« ali »javnoupravne« dokumente, se večina

katero javni organ razpolaga, pomeni izvrševanje cenzorske moči informacijskega monopola«, zaradi česar mora javni organ takšne informacije razkriti.

Sodišče za človekove pravice je še poudarilo, da ko gre za zadeve javnega interesa, celo kadar se zahtevana informacije tiče določene politike oziroma stališč javnih oseb, ne more biti nobenega opravičila za zadrževanje informacije na osnovi zaščite zasebnosti teh posameznikov. Karkoli takega bi bilo »usodno za svobodo izražanja«, se konča sodba.

Ta zgodovinska sodba je bila izrečena le pet mesecev za tem, ko je Svet Evrope sprejel prvi zavezujoči akt na svetu, ki obravnava pravico do dostopa do informacij javnega značaja, Konvencijo o dostopu do uradnih dokumentov (Convention on Access to Official Documents; sprejeta 27. novembra 2008).² Ta konvencija, ki pomeni pomemben korak v razvoju pravice do dostopa do informacij javnega značaja, vzpostavlja osnovna vodila glede te pravice in bo junija 2009 pripravljena za ratifikacijo.

Čeprav Konvencijo o dostopu do uradnih dokumentov zaradi vzpostavljanja prenizkih standardov kritizirajo skupine, ki zagovarjajo človekove pravice in medijsko svobodo, vsebuje nekaj pomembnih zahtev, ki jih mora izpolniti vsaka država in ki bodo podrobneje opisane v nadaljevanju.

Odločitev Evropskega sodišča za človekove pravice je za evropski kontinent prelomna, saj so se mnogi bali, da Sodišče ne bo zmoglo najti načina za uskladitev dostopa do informacij javnega značaja in pravice do svobodnega izražanja, ki jo je Evropska konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin tako dobro utrdila. To pa v svetovnem merilu ni prva takšna razsodba: septembra 2006 je Medameriško sodišče za človekove pravice razsodilo v primeru proti Čilu in ugotovilo, da zaščita pravice do svobodnega izražanja in informacij v 13. členu Ameriške konvencije o varstvu človekovih pravic prav tako zagotavlja splošno pravico do dostopa do informacij, s katerimi razpolaga država.³ Sodba v primeru Claude Reyes in drugi proti Čilu v ključnem, 77. členu pravi takole:

Sodišče ugotavlja, da 13. člen konvencije z določitvijo pravice do »iskanja« in »prejemanja« informacije štiti pravico vsakega posameznika, da zahteva dostop do in-

formacije, ki so shranjene v katerikoli obliki in jih zapiše ali prejme ter hrani organ oblasti«, s čimer prizna, da čeprav se nekateri starejši zakoni o dostopu do informacij javnega značaja ali informacijske svobode osredotočajo na »uradne« ali »javnoupravne« dokumente, se večina zakonov o dostopu do informacij javnega značaja v več kot osemdesetih državah sveta ravno tako nanaša na širše koncepte informacij, ki dajejo prosilcu pravico, da oblastem zastavlja vprašanja, ti odgovori pa so vsebovani v enem ali več dokumentih. To je konsistentno tudi s razsodbo Evropskega sodišča za človekove pravice iz aprila 2009 in tudi s tisto iz leta 2006, ki jo je sprejelo Medameriško sodišče za človekove pravice.

Evropsko in svetovno gibanje za uveljavljanje pravice do dostopa do informacij javnega značaja

To je torej pravšnji trenutek za premislek o razvoju dogodkov v Evropi, ki so na nacionalni ravni omogočili ta napredek. Najbrž je napredek agende za zagotavljanje pravice do dostopa do informacij javnega značaja najbolj potisnil naprej razvoj globalnega gibanja civilnodružbenih organizacij, ki vztrajajo, naj transparentnost vladanja postane središčnega pomena v demokratičnih spremembah konec dvajsetega in začetek enaindvajsetega stoletja.

To gibanje se je v začetku devetdesetih let dvajsetega stoletja začelo v vzhodni Evropi. Zanimivo je, da je bila Madžarska prva, ki je leta 1992 sprejela zakon o informacijski svobodi – torej taista država, ki je leta 2009 izgubila v sodnem primeru o dostopu do informacij javnega značaja, kar je pripeljalo do tega, da je Evropsko sodišče priznalo pravico do dostopa do informacij.

Pravzaprav je ravno madžarsko ustavno priznavanje te pravice pomagalo Evropskemu sodišču pri sprejemanju njegove odločitve: madžarska vlada namreč ni spodbijala obstoja pravice do dostopa do informacij javnega značaja niti ni trdila, da je bila ta pravica omejena, pač pa je zagovarjala stališče, da je bila omejitev v tem posebnem primeru opredeljena z zakonom, sorazmerna in v demokratični družbi nujna.

Da je primer, ki je bil aprila 2009 razsojen v Strasbourgu, sprožila ena od civilnodružbenih skupin, ki so del gibanja za zaščito in promocijo pravice do dostopa do informacij javnega značaja (v tem primeru Madžarskega združenja za državljanske pravice), je pomemben izkaz delovanja civilnodružbenega gibanja.

Ko je Madžarska leta 1992 sprejela svoj zakon, je bilo na vsem svetu le dvanajst držav, ki so imele zakone za reguliranje dostopa do informacij javnega značaja – oz. uradnih dokumentov, kar je bil takrat prevladujoč izraz. Zdaj je po svetu več kot osemdeset takšnih zakonov, v Evropi pa od sedemštiridesetih držav, ki so v Svetu Evrope, štiriindvajset ustav priznava to pravico, štirideset zakonov pa določa mehanizme za njeno uresničevanje.

Slovenski zakon, ki je bil sprejet leta 2003, je del tega trenda in dobro odseva standarde novosprejetih zakonov: močan zakon, ki ga podpira ustavna določba, ki dostop do informacij javnega značaja prepoznava kot pravico, ter učinkovito uveljavljanje mehanizma v obliki

»uradni dokumenti«, ki jih definira kot »vsakršne informacije, ki so shranjene v katerikoli obliki in jih zapiše ali prejme ter hrani organ oblasti«, s čimer prizna, da čeprav se nekateri starejši zakoni o dostopu do informacij javnega značaja ali informacijske svobode osredotočajo na »uradne« ali »javnoupravne« dokumente, se večina zakonov o dostopu do informacij javnega značaja v več kot osemdesetih državah sveta ravno tako nanaša na širše koncepte informacij, ki dajejo prosilcu pravico, da oblastem zastavlja vprašanja, ti odgovori pa so vsebovani v enem ali več dokumentih. To je konsistentno tudi s razsodbo Evropskega sodišča za človekove pravice iz aprila 2009 in tudi s tisto iz leta 2006, ki jo je sprejelo Medameriško sodišče za človekove pravice.

Izjeme pri dovoljevanju dostopa, ki jih določa konvencija, so v glavnem tiste, ki jih priznava primerjalno pravo o dostopu do informacij javnega značaja, med njimi pa so: zaščita nacionalne varnosti, obrambe in mednarodnih odnosov; zaščita pred kriminalnimi dejavnostmi, njihova preiskava in sodno preiganjanje; zasebnost in drugi legitimni zasebni interesi; poslovni in drugi gospodarski interesi; gospodarska, monetarna in menjalniška politika države; enakost strank v sodnih postopkih in učinkovito delovanje sodstva; posvetovanje znotraj enega ali med več javnimi organi o določeni temi (člen 3.1). Države podpisnice konvencije v svoje nacionalne zakone niso dolžne vnesti vseh navedenih izjem.

Čeprav so te izjeme potencialno obsežne, mora biti v zakonu vsakršna omejitev natančno določena, v demokratični družbi nujno potrebna in sorazmerna z namenom zaščite konkretnega interesa (tridelni test) ter škodnega testa in testa interesa javnosti, tako da informacijam javno razkritje ne more biti preprečeno, razen če bi to škodovalo konkretnemu interesu, in še to šele po tehtanju širšega javnega interesa za poznavanje teh informacij.

Enajst temeljnih izjem med sestavljanjem dokumenta pri vladnih predstavnikih ni sprožalo večjega nasprotovanja, to pa večinoma zaradi tega, ker so dovolj široke, da zajamejo večino že obstoječih izjem v nacionalnih zakonodajah. Pravi preskus izjem bo njihova uporaba v praksi, ko bo nadzorni organ zadolžen za področje kon-

4 Slovenska informacijska pooblaščenka je odigrala tudi ključno vlogo pri zagotavljanju pravice do dostopa do informacij javnega značaja med sprejemanjem Konvencije o dostopu do uradnih dokumentov.

5 Konvencija o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah (Aarhus, 25. junij 1998) Združenih narodov: <http://www.unece.org/env/pp/EU%20texts/conventionislovenska.pdf>. Konvencija je poznana kot Aarhuska konvencija in jo je sestavila Ekonomska komisija OZN za Evropo. 17. decembra je imela konvencija 42 držav pogodbenic, 12 pogodbenic Protokola o registriranih izpustov in prenosov onesnaževal in 18 pogodbenic Dopolnila o udeležbi javnosti pri odločanju o namernem sproščanju gensko spremenjenih organizmov v okolje in njihovem dajanju na trg.

1 Rzsodba Evropskega sodišča za človekove pravice je dostopna na spletni strani Sodišča (<http://www.echr.coe.int/echr/>).

2 Konvencija je dostopna na <http://www.conventions.coe.int/Treaty/EN/Treaties/Html/AccessDoc.htm>.

3 Sodba je dostopna na: <http://www.corteidh.or.cr/casos.cfm?idCaso=245> (španski izvirnik) in <http://www.corteidh.or.cr/casos.cfm?idCaso=245&CFID=525202&CFTOKEN=97319768> (angleško).

vencije lahko ocenil, če so v posamezni državi izjeme uporabljene pravilno.

Neobvezujoča dvanajsta izjema daje državam pogodbenicam pravico, da »določijo, da je komunikacija z vladajočo družino in njenim gospodinjstvom oziroma z državnim poglavarjem ravno tako vključena med možne omejitve«. ⁶ To izjemo so predlagale stare evropske monarhije, med njimi Združeno kraljestvo, Norveška in Nizozemska, ki imajo posebna pravila glede izmenjevanja informacij z monarhom. Ko je bila izjema že v besedilu, je Irska zavrnila, da ima njihov predsednik status, ki je podoben monarhu, in mora biti ravno tako vključen med izjeme, in zato formulacija vključuje tudi državnega poglavarja, ki je bil v dokument vključen v sklepni fazi usklajevanja, zaradi česar skupina, ki je akt pripravljala, ni imela možnosti, da bi ta dodatek preučila. Skupine, ki zagovarjajo človekove pravice, so ta dodatek obsodile in opozorile, da v mnogih evropskih državah državni poglavar ni simbolična figura, ampak zelo vpliven vodja izvršilne veje oblasti. Izvzemanje državnega poglavarja Irske ali Albanije, kjer ima predsednik bolj protokolarno vlogo, je nekaj povsem drugačnega od, na primer, izvzemanja državnega poglavarja Francije, kjer je komuniciranje s predsednikom ključen del načrtovanja javne politike. To je še ena od izjem, katere uporabo bo potrebno v državah, ki se bodo zanjo odločile, podrobno nadzirati.

Nesoglasje glede obsega konvencije

Eno glavnih spornih vprašanj, ki se je pojavljalo med sestavljanjem Konvencije o dostopu do uradnih dokumentov, je bilo, če naj se nanaša na vse veje oblasti. Civilnodružbene skupine so energično zagovarjale stališče, da če je dostop do informacij javnega značaja pravica, se nanaša ne le na izvršilno vejo, ampak tudi

dostopu do informacij javnega značaja (2003) določa, da se pravica do dostopa nanaša na vse veje oblasti. Skrbi, ki jih je izražalo več kot 250 civilnodružbenih skupin, je podprlo tudi dvanajst nacionalnih in regionalnih informacijskih pooblaščenecov iz Estonije, Nemčije, Madžarske, Latvije, Makedonije, Srbije, Slovenije, Švice in Združenega kraljestva. Slovenska informacijska pooblaščenka je bila v tem pogledu še posebej aktivna, saj je sodelovala pri sestankih v Strasbourgu, kjer je konvencija nastajala, in koordinirala predloge Svetu Evrope, ki so jih podali drugi informacijski pooblaščenca, ter septembra 2008 organizirala konferenco, kjer so o glavnih zadržkih govorili informacijski pooblaščenca, varuhi človekovih pravic in drugi strokovnjaki.

Dostop do informacij iz vseh vej oblasti je še posebej pomemben za novinarje, zato ni posebej presenetljivo, da sta dva ključna evropska organa ravno tako podprla zahteve po širšem obsegu, ki naj bi ga zajela konvencija: Urada predstavnika OVSE za svobodo medijev je Svetu Evrope in nacionalnim vladam večkrat pisal z zahtevami po obsežnejši konvenciji. Prav tako se je pozivom za močnejši dokument pridružil tudi Usmerjevalni odbor za medije in nove komunikacijske servise pri samem Svetu Evrope.

Evropski parlamentarci so na zasedanju Parlamentarne skupščine Sveta Evrope 3. oktobra 2008 sprejeli resolucijo, s katero so izrazili skrb glede hudih napak v osnutku dokumenta. Parlamentarna skupščina je s tem svojim nenavadnim korakom pozvala k izboljšanju Konvencije o dostopu do uradnih dokumentov.

Poročevalec, ki ga je imenovala Parlamentarna skupščina Sveta Evrope, da bi proučil osnutek dokumenta, je bil Klaas de Vries, trenutni poslanec in bivši minister z Ni-

zozemske. De Vries je v svojem poročilu Parlamentarni skupščini ugotovil, da obstaja kriza v zaupanju do oblasti v Evropi, kar je po njegovem posledica »strukturnega odpora proti informiranju« javnosti, vladam pa ljudje ne zaupajo, saj same svojim državljanom ne zaupajo [informacij]«. Svet Evrope je pozval, naj se zdaj še posebej potruzi in izboljša besedilo, in dodal, da »nas bodo kritizirali še več let, če ne reagiramo zdaj«.

Navkljub pozivom za širšo konvencijo je več vlad ostalo vkopanih na svojih stališčih, naj se konvencija nanaša zgolj na javnouppravne podatke, s katerimi razpolaga vlada. To stališče so zagovarjale severozahodne evropske države, ki imajo starejše zakone in ki v mnogo primerih niso sprejele stališče, da je dostop do informacij javnega značaja temeljna človekova pravica. Zato je v končni verziji člen 1.2 tak:

V tej konvenciji:

1. »organ javne oblasti« pomeni:

1. vlado in javno upravo na državnih, regionalnih in lokalnih ravni;
2. zakonodajne organe in pravosodne organe, ki opravljajo javnouppravne naloge po nacionalni zakonodaji;
3. fizične ali pravne osebe, ki opravljajo javnouppravne naloge.

II. Vsaka podpisnica lahko ob podpisu ali deponiranju listine o ratifikaciji, sprejetju, odobritvi ali pristopu z deklaracijo, ki jo naslovi na Generalnega sekretarja Sveta Evrope, določi, da definicija »organa javne oblasti« vključuje tudi enega ali več spodaj navedenih:

1. zakonodajni organi tudi v njihovih drugih aktivnostih;
2. pravosodni organi tudi v njihovih drugih aktivno-

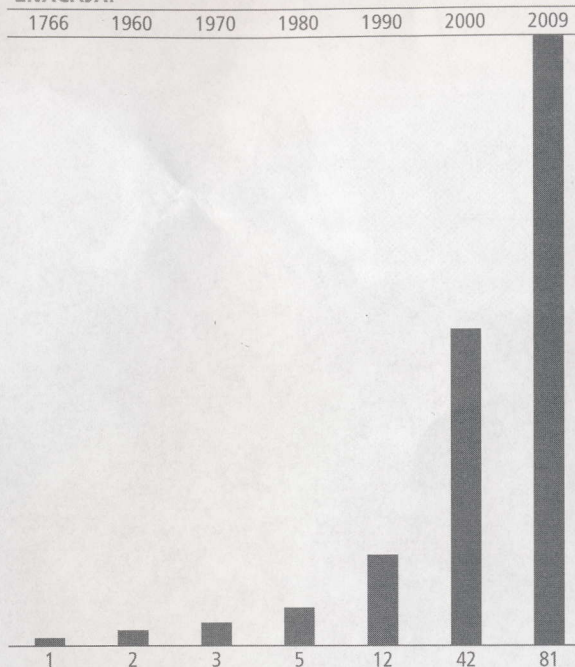
Eno glavnih spornih vprašanj, ki se je pojavljalo med sestavljanjem Konvencije o dostopu do uradnih dokumentov, je bilo, če naj se nanaša na vse veje oblasti. Civilnodružbene skupine so energično zagovarjale stališče, da če je dostop do informacij javnega značaja pravica, se nanaša ne le na izvršilno vejo, ampak tudi na pravosodno in zakonodajno, prav tako pa tudi na zasebne organe, ki izvršujejo javne funkcije.

Primerjalne študije držav članic Sveta Evrope kažejo, da ima večina zakone o dostopu do informacij javnega značaja s širšim obsegom: raziskave nevladne organizacije Access Info ugotavljajo, da ima večina držav v zakonih o dostopu do informacij javnega značaja zajeta zakonodajna telesa (21 držav od 26 vključenih v pregled) ter da, čeprav slika glede sodstva ni enotna, večina daje pravico do dostopa do pravosodnih informacij (15 od 26 vključenih držav ima sodne organe popolnoma vključene v obseg dostopa do informacij javnega značaja, 3 dodatne pa zagotavljajo dostop do informacij o dokončnih sodnih odločbah).

V mnogih primerih takšen obseg zakonov podpirajo ustavne določbe, kakor na primer 39. člen Ustave Republike Slovenije iz leta 1991, ki jasno določa: »Vsakdo ima pravico dobiti informacijo javnega značaja, za katero ima v zakonu utemeljen pravni interes, razen v primerih, ki jih določa zakon.« Iz tega izhajajoči slovenski Zakon o

nenavadnim korakom pozvala k izboljšanju Konvencije o dostopu do uradnih dokumentov. Poročevalec, ki ga je imenovala Parlamentarna skupščina Sveta Evrope, da bi proučil osnutek dokumenta, je bil Klaas de Vries, trenutni poslanec in bivši minister z Ni-

TABELA 1: KRONOLOŠKI PREGLED SPREJEMANJA ZAKONOV O DOSTOPU DO INFORMACIJ JAVNEGA ZNAČAJA:

6 Vsi prevodi navedkov iz Konvencije so neuradni (op. prev.).

TABELA 2: SPREJEMANJE ZAKONOV O DOSTOPU DO INFORMACIJ JAVNEGA ZNAČAJA PO LETIH

OBDOBJE	DRŽAVE	ŠTEVILO DRŽAV, KI SO V TEM OBDOBJU SPREJELE ZAKON O DOSTOPU DO INFORMACIJ JAVNEGA ZNAČAJA	SKUPNO ŠTEVILO ZAKONOV O DOSTOPU DO INFORMACIJ JAVNEGA ZNAČAJA DO KONCA TEGA OBDOBJA
1766–1950	Švedska (1766)	1	1
1951–1960	Finska (1951)	1	2
1961–1970	Združene države Amerike (1966)	1	3
1971–1980	Francija (1978), Nizozemska (1980)	2	5
1981–1990	Avstralija, Nova Zelandija, Kanada, Kolumbija, Danska, Avstrija, Italija	7	12
1991–2000	Madžarska, Španija, Ukrajina, Kazahstan, Portugalska, Belgija, Belize, Islandija, Litva, Južna Koreja, Irska, Tajska, Uzbekistan, Izrael, Latvija, Albanija, Češka, Gruzija, Grčija, Japonska, Liechtenstein, Nigerija, Trinidad in Tobago, Bosna in Hercegovina, Bolgarija, Estonija, Moldavija, Slovaška, Južna Afrika, Združeno kraljestvo	30	42
2001–2009	Poljska, Romunija, Srbija, Jamajka, Mehika, Pakistan, Panama, Peru, Tadžikistan, Zimbabve, Angola, Armenija, Hrvaška, Kosovo, Slovenija, Turčija, Sv. Vincent in Grenadini, Dominikanska republika, Ekvador, Švica, Antigva in Barbuda, Azerbajdžan, Nemčija, Indija, Črna gora, Tajvan, Uganda, Honduras, Makedonija, Jordanija, Kirgizistan, Nepal, Nikaragva, Kajmanski otoki, Kitajska, Čile, Cookovi otoki, Indonezija, Bangladeš	39	81

deklaracijo, ki jo naslovi na Generalnega sekretarja Sveta Evrope, določi, da definicija »organa javne oblasti« vključuje tudi enega ali več spodaj navedenih:

1. zakonodajni organi tudi v njihovih drugih aktivnostih;
2. pravosodni organi tudi v njihovih drugih aktivnostih;
3. fizične ali pravne osebe, ki opravljajo javne funkcije ali uporabljajo javna sredstva po nacionalni zakonodaji.

Nekako je škoda, da je bila Konvencija o dostopu do uradnih dokumentov sprejeta ravno pred odločitvijo Evropskega sodišča za človekove pravice aprila 2009, saj njegova rzsodba nakazuje, da je obseg pravice širši od zgolj javnoupornih organov. V primeru Madžarskega združenja za državljanske pravice je šlo za dostop do informacije, ki jo je parlamentarni poslanec predstavil na ustavnem sodišču. Odločitev v prid dostopa do informacije tako nakazuje, da obseg pravice do dostopa do informacij javnega značaja ni omejen zgolj na izvršilno vejo oblasti.

Videli bomo, koliko držav bo podpisalo neobvezujoče določbe, to pa je tudi del civilnodružbenih kampanj ob ratifikaciji konvencije, ki se začenjajo zdaj. ■